

Caracterizarea părintelui Trandafir Popa Tanda

de Ioan Slavici

Nuvela „*Popa Tanda*” a fost scrisă de Ioan Slavici, unul dintre cei patru mari clasici ai literaturii române, care, alături de Mihai Eminescu, Ion Creangă și I.L. Caragiale, și-a adus o contribuție deosebită la dezvoltarea literaturii române în sec XIX. Ioan Slavici consideră că rolul literaturii este de a-i face pe oameni mai buni și în întreaga sa operă: romane, nuvele, povestiri și piese de teatru, a urmărit acest țel.

Nuvela „*Popa Tanda*”, inspirată din viața satului, are ca personaj principal pe părintele Trandafir, care apare în toate momentele subiectului și este caracterizat în evoluția sa prin diferite mijloace.

În expozițiune, autorul apelează la caracterizarea directă de către narator, care spune despre părintele Trandafir că: *„Este om bun; a învățat multă carte și cântă mai frumos decât chiar răposatul tatăl său, ... vorbește drept și cumpănit, ca și când ar citi din carte. Și harnic și grijitor om este părintele Trandafir. Adună din multe și face din nimica ceva. Strânge, drege și culege ca să aibă pentru sine și pentru alții.”* Tot în mod direct sunt prezentate și așa-zisele defecte ale personajului, dacă defecte se pot numi corectitudinea, sinceritatea, franchețea. Naratorul spune despre părintele Trandafir că *„Este cam greu la vorbă, cam aspru la judecată; prea de-a dreptul, prea verde-fățiș, el nu mai sucește vorba, ci spune drept în față, dacă i s-a pus ceva pe inimă.”*

În mod indirect, personajul este caracterizat prin: faptele și vorbele sale, prin relațiile cu celelalte personaje, prin originea sa, prin statutul social, prin poreclă, prin atitudinea naratorului față de personaj. În expozițiune aflăm că părintele Trandafir este fiul dascălului Pintilie din Butucani, cântăreț vestit. Părintele Trandafir a fost preot în Butucani și apoi, din cauza conflictului său cu sătenii, a ajuns preot în Sărăceni. El este căsătorit și are doi copii, dar autorul îl prezintă în evoluția sa și astfel aflăm că la un moment dat părintele are patru copii, iar în deznodământ are și nepoți.

În intrigă descoperim alte trăsături ale părintelui Trandafir, prezentate tot în mod direct. Aflăm că părintele este un om hotărât, cu judecata limpede, care atunci când ajunge în Sărăceni, analizează lucrurile și își dă seama că trebuie să rămână în sat și să-i facă pe țărani harnici pentru a le fi lor bine, dar și lui, deoarece convingerea părintelui era că *„popa face treaba satului, iar satul să se îngrijească de traista popii.”*

Părintele Trandafir este un om hotărât, care nu se lasă până nu-și atinge scopul. Pentru a-i face pe sărăceni oameni harnici, el recurge la predică, sfaturi, batjocură, ocară, și în final, la exemplul personal. În ciuda faptului că oamenii nu vor să se schimbe, și țin la traiul lor leneș, părintele face tot ce poate pentru a-i schimba.

Relațiile sale cu celelalte personaje sunt un alt mijloc de caracterizare indirectă. Dacă la început sărăcenii îl tolerau, și la un moment dat chiar îl admirau pentru inteligența sa, *„așa popă n-a mai fost în Sărăceni”*, când țărani iși dau seama că părintele încearcă să-i schimbe, îl privesc cu dușmănie, îl ocărăsc și chiar îl pârăsc la protopop.

Părintele dă dovadă de spirit practic atunci când se apucă să-și repara casa, să-și împrejmuiască curtea, să facă straturi, să semene porumb, atrăgând și pe țărani la muncă. Țărani iși privesc cu invidie și îl numesc *„Omul dracului”*, iar atunci când sunt mulțumiți de rezultatul muncii lor, de schimbările survenite în sat și în traiul lor, ei se roagă pentru

sănătatea părintelui și îl numesc „*Omul lui Dumnezeu*”. Acum părintele este acceptat ca făcând parte din comunitate.

Porecla pe care i-o dau oamenii părintelui Trandafir, „*popa Tanda*”, ajută la caracterizarea personajului la un moment dat, când acesta umbla prin sat cu sfatul și batjocura.

În deznodământ, autorul apelează din nou la caracterizarea directă, spunând că „*toate sa-u schimbat, numai părintele Trandafir a rămas precum a fost: verde, vesel și harnic.*” Dacă părul și barba căruntă nu l-ar trăda, s-ar putea crede că acei copilași cu care se juca la poartă, sunt copii lui. Aflăm astfel că părintele Trandafir se bucură de familia sa, de aprecierea și admirația oamenilor, și mulțumit de ceea ce a realizat în viață. Prin realizarea acestui personaj, Ioan Slavici ilustrează ideea că „*omul sfințește locul*”, și munca îl înobilează pentru că „*cine nu muncește, greu păcătuiește*”.